

Preliminarno saopštenje
UDK: 811.163.44'373.2

Novica VUJOVIĆ (Podgorica)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje
novica.vujovic@fcjk.me

HERCEGNOVSKE MOKRINE U TOPONIMIJI

Autor donosi spisak toponima naselja Mokrine. Toponomastički likovi zapisani su od izvornih govornika.

Ključne riječi: *Mokrine, Herceg Novi, toponimi, crnogorska onomastika*

Ovim se prilogom nastoji doprinijeti boljem poznavanju toponomastičke građe hercegnovskog naselja *Mökrine*.

Naselje se nalazi uz magistralni put što od Meljina vodi prema granici s Bosnom i Hercegovinom. Mještani u veće cjeline/zaseoke Mokrina ubrajaju ove: *Bijelići, Čeranići, Đurđevići, Gojkovići, Kosići, Lazarevići, Lepetići, Petijevići, Prlainovići, Radanovići, Svrčuge, Terzići, Terzovići*. Imena zaselaka, kako se da razabrati, jednorječne su forme i dominantno su motivisana prezimenima osoba koja naseljavaju (ili su naseljavali) imenovani dio sela. Treba napomenuti da se u nekim izvorima pojedine cjeline navode kao zasebna sela. Na ispitivanome terenu nalazi se više crkava, a nazivom same crkve mještani imenuju groblje unutar crkvene porte i bliži okolni prostor.

Mjesto je od Drugoga svjetskog rada intenzivno raseljavano i danas je u njemu veoma mali broj stalnih stanovnika. Kao posljedica takvih okolnosti dolazi i znatna razlika u nekadašnjem i današnjem opisu referenata, pa smo od informatora najčešće obavještavani da prijašnja kultivisana parcela za proizvodnju povrća ili uzgoj loze danas ima oznaku pašnjaka ili u sitnogoricu zaraslog terena. Iako u odnosu na prethodne generacije govornika ovakva promjena sistemski remeti kompletiranje toponomastičke slike područja, prvenstveno u pogledu autentičnoga fonemskoga lika, autentičnoga akcenatskog lika, nekadašnjeg i savremenog opisa referenta s gledišta utvrđivanja motivacije podloge – treba kazati da sakupljena građa još uvijek pruža bogatstvo toponomastičkih apelativa, antroponima u toponimiji te raznih drugih faktora koji govornike opredjeljuju pri imenovanju.

Ovo naselje/selo „od prvih zapisa u kojima se pominje, pripadalo je župi Dračevica“ (Komar, 2020: 7). Burne istorijske prilike na tome dijelu crnogorske države dovele su do toga da je od početka XVIII vijeka preko sela

povučena linija tursko-mletačkog razgraničenja. Dokumenta u vidu mletačkih zemljišnih knjiga i popisa (Note od soli) ostavila su obilje podataka o starijem stanovništvu, raseljavanju gotovo cijele ševerozapadne Boke krajem XVII vijeka, te osobito dosta informacija o novijem stanovništvu. Konstatovano je da „selo sve do završetka 20. vijeka sačuvalo porodice koje su ustanovljene popisima iz druge polovine 18. vijeka (Note od soli)“ (Komar, 2020: 9).

Širu teritoriju i konkretno Mokrine u nekoliko je navrata proučavao Goran Komar, u naše vrijeme jedan od agilnijih ispitivača crnogorskih i bosanskohercegovačkih jezičkih spomenika. Imajući to u vidu, upućujemo na dvije knjige toga autora: *Nadgrobni spomenici sela Mokrine kod Herceg Novog* (2022) i *Mokrine kod Herceg Novog: bokeški grad u selu* (2020). Od drugih literaturnih izvora za ispitivano područje mogu se preporučiti „Poreski spisi za vrijeme francuske vladavine – Mokrine“ (separat) (Mačić, 2023) i *Mokrine kod Herceg Novog sa Svrčugama, Bijelićima i Petijevićima: 1336–2000* (Radanović, 2002).

Sinteza jezičkih karakteristika crnogorskih govora nalazi se u *Dijalektologiji crnogorskoga jezika* (v. Čirgić 2017), te slijedeći ustanovljene kriterijume izvorni govorni sistem ovoga predjela uvršten je u ševerozapadne crnogorske govore. Osim toga, pojas Boke Kotorske, Krivošije te grad Herceg Novi sa zaleđem, đe se ubrajaju i Mokrine, po odrazu istoriografskih, etnografskih i demografskih pojedinosti u imenima i jeziku – u crnogorskoj onomastici i montenegristici u cjelini imaju veliko značenje.¹ Izrazito na planu leksike, sintakse i načelno govora prepoznajemo da su brojne pojedinosti iz jezičkoga materijala ovog dijela hercegnovske opštine prirodni dio cjeline opšternogorskih jezičkih obilježja (v. više u: Čirgić, 2011; 2020).

Razgovor s Đinom Terzović i Jovom Bijelićem, mještanima, izvornim govornicima iz toga kraja, obavili smo u decembru 2025. godine. Građu smo akcentovali prema izgovoru informatora.

¹ Da spomenemo samo neke naslove iz čijih se interpretiranih korpusa to da i potvrditi: Abović (2022: 141–151; 2025: 87–114), Čirgić (2020), Lipovac-Radulović (1981), Radoman (2022), Subotić (1972), Vidović i Bilafer (2023: 115–135), Vujadinović (2007).

Registar toponima:

- Bijelići*, zaselak, dio sela
Brätovin dô, livade, kosi se i još uvijek održava
Bršina, velika voda, ograđena, služila za pojenje stoke
- Cijèpac*, nekad obrađivan, sad livada i pašnjak
- Ćeranići*, zaselak, dio sela
- Dônjī Krāj*, dio sela
Dràgišina dōlina, livada i širi lokalitet
Dùbravica, pašnjak, sitna šuma
Dügē dōline, „livade u Vučju glavicu“
- Đurđevići*, zaselak, dio sela
- Gòčūn*, brežuljak
Gōjkovići, zaselak, dio sela
Gōlā nĵva, livade, sitna šuma (uz sadašnju magistralu)
Gōrnjē Sēlo, dio sela
Gospòdīn dô, livade, nekad obrađivan
Gřdnī dô, predio iznad Svrčuga, prema Tvoradu
- Kišelica*, mali pašnjak
Kōsići, zaselak, dio sela
Kōstijenī dô, livada
- Lādina péc*, kamenjar i livada unutar njega
Lālōvine, livada, šuma
Lāzārevići, zaselak, dio sela
Lèpetići, zaselak, dio sela
- Lòkva*, lokve u kojima se zadržava voda i pašnjak oko
- Mède*, livade, sve su bile ograđene međom
Mèsantēg, livade, lokalitet u Peti(j) evićima
Metèriz, lokalitet kuda je početkom XVIII vijeka išla granica. Stara kafana koja i danas radi.
Milošev dô, livada
Mřčin pòd, visoravan
- Nāljuće*, manje livade, pašnjak
- Òdijevo*, brdo, iznad Poljica
Òklatke, livadice
Òpsina, pašnjak
- Pèti(j)evići*, zaselak, dio sela
Pištalina, izvor, krš oko
Pjèšivac, livada
Plòtijenica, livada
Pòd krš, pašnjak
Pòdanak, pašnjak
Poljice, katun, prema Subri
Pònikve, uvala, nastavak Ponora, nekad bili vinogradi
Pònore, veća ravna površ, nakon kiša duže drži vodu (po jednome predanju voda odatle stiže u Mojdež, dok prema drugima ta voda stiže čak u Risan)
Prèdljuće, brežuljak, pašnjak
Pròpasnī dô, livada, pašnjak
Prlainovići, zaselak, dio sela
Pūštino gūmno, brežuljci, put za katun
Ràdanovići, zaselak, dio sela
Rūpnī dô, livada, pašnjak

Stánkovo gúmno, livadica
Strážník (x2), uzvišenje
Šùbra, planina
Svrčuge, zaselak, dio sela

Šäinove dòline, dvije male livade,
pašnjak
Šèlīšta, livada

Tèrzíci, zaselak, dio sela
Tèrzovići, zaselak, dio sela
Träp, podzide, terase, pašnjak
Tvòràđ (*Tvòrađe*), izvor, lokalitet,
prema Grdnom dolu

Vídovina, livade, pašnjak
Vír, izvor ispod brda, stalno aktivan
Vragòdò, brdo
Vrànjine, brdo, ogromni krši
Vúčjā glàvica, dosta šuma, pašnjak,
nekad bilo trešanja
Vúči dò, šuma, bukovina

Zäljūt, livada i šuma
Zárog, šuma, pašnjak, nekad posto-
jali objekti za stoku (uglavnom za vo-
love koje su mještani tu izgonili)
Žùbač-dò, livade, lokalitet prema
Svrčugama

Bibliografija

- Abović, M. (2022). „Porijeklo i smisao toponima Vrmac“. *Glasnik OHN*, 8, Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, str. 141–151.
- Abović, M. (2025). „Porijeklo i značenje toponima Kumbor“. *Philological studies*, Vol. XXIII, No 2, str. 87–114.
- Čirgić, A. (2011). *Crnogorski jezik u prošlosti i sadašnjosti*. Podgorica: Institut za crnogorski jezik i književnost i Matica crnogorska.
- Čirgić, A. (2017). *Dijalektologija crnogorskoga jezika*. Cetinje: Fakultet za crnogorski jezik i književnost.
- Čirgić, A. (2020). *Dijalektolozi i crnogorski jezik*. Cetinje: Fakultet za crnogorski jezik i književnost.
- Komar, G. (2020). *Mokrine kod Herceg Novog: bokeški grad u selu*. Herceg Novi i Trebinje: Društvo za arhive i povjesnicu hercegnovsku i Zadužbina Knez Miroslav Humski.
- Komar, G. (2022). *Nadgrobnici sela Mokrine kod Herceg Novog*. Herceg Novi: Društvo za arhive i povjesnicu hercegnovsku.
- Lipovac-Radulović, V. (1981). *Romanizmi u Crnoj Gori: jugoistočni dio Boke kotorske*. Cetinje: Obod.
- Mačić, Lj. (2023). „Poreski spisi za vrijeme francuske vladavine – Mokrine“. *Boka*, zbornik radova iz nauke, kulture i umjetnosti. Herceg Novi: Zavičajni muzej. (separat)
- Radanović, R. (2002). *Mokrine kod Herceg Novog sa Svrčugama, Bijelcima i Petijevićima: 1336–2000*. Beograd i Herceg Novi: Odbor SANU za proučavanje sela i Kulturno prosvjetna zajednica Republike Srpske.
- Radoman, A. (2022). *Usmena književnost Boke Kotorske do 1833. godine*. Cetinje: fakultet za crnogorski jezik i književnost.
- Subotić, J. (1972). „Prilog proučavanju mikrotoponimije Risna“. *Prilozi proučavanju jezika*, 5, str. 87–94.
- Vidović, D. i Bilafer, B. (2023). „Pogled u toponimiju Risanskoga zaljeva“. *Folia onomastica Croatica*, 32, str. 115–135.
- Vujadinović, N. (2007). *Govor Kamenara*. Beograd: Naučno društvo za negovanje i proučavanje srpskog jezika.

MOKRINE OF HERCEG NOVI IN TOPONYMY

The author presents a catalogue of place names from the settlement of Mokrine. The toponymic forms were recorded from native speakers.

Keywords: *Mokrine, Herceg Novi, toponymy, Montenegrin onomastics*